

nano
TECHNOLOGIA PL

Nanokrzemionki sferyczne do zastosowań high-tech

M. Zielecka, E. Bujnowska, R. Jeziórska,
B. Kępska, A. Pytel, M. Wenda

Instytut Chemii Przemysłowej
im. prof. Ignacego Mościckiego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

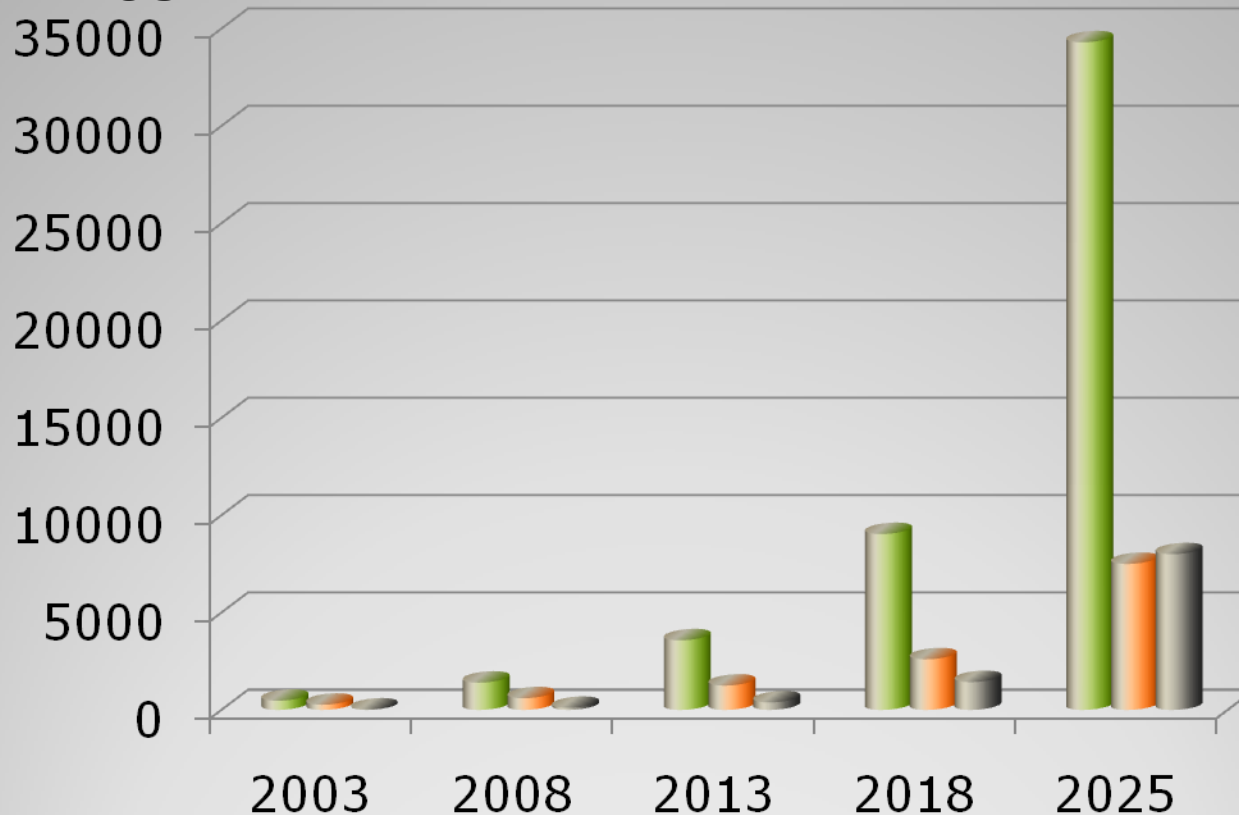

*Prace realizowano w ramach projektu rozwojowego IniTech I KB/146/13562/IT1-B/U/08
oraz projektu rozwojowego "Nanokompozyty polimerowe o zwiększonej odporności na działanie mikroorganizmów"*
Nr UDA-POIG.01.03.01-00-073/08-00 dofinansowanego w ramach POIG: Priorytet 1 Poddziałanie 1.3.1

NANOTECHNOLOGIA PL, 14 września 2010, Warszawa

Światowy rynek nanomateriałów

mln USD

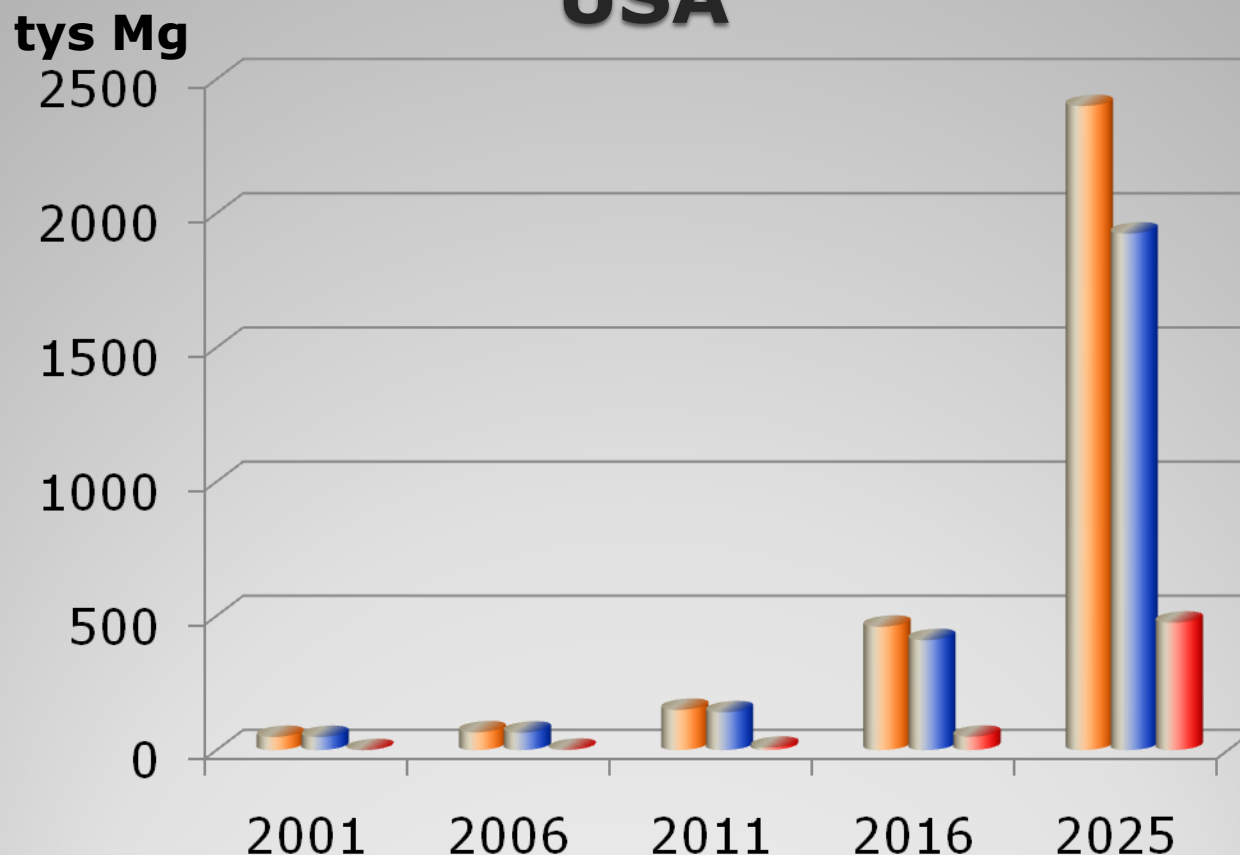

- światowe zapotrzebowanie na nanomateriały w tym:
- tlenki metali: SiO_2 ; TiO_2 ; Al_2O_3 ; ZnO ; tlenki żelaza i inne
- nanorurki

Industry Study 2612: „World Nanomaterials”, The Freedonia Group Inc., marzec 2010

NANOTECHNOLOGIA PL, 14 września 2010, Warszawa

Rynek nanokompozytów polimerowych USA

- zapotrzebowanie na nanokompozyty (USA) w tym:
- nanokompozyty polimerów termoplastycznych
- nanokompozyty polimerów termoutwardzalnych

Industry Study 2303: „Nanocomposites”, The Freedonia Group Inc. , luty 2008

NANOTECHNOLOGIA PL, 14 września 2010, Warszawa

Cel ogólny założony w IChP

Opracowanie grupy technologii oraz uruchomienie produkcji przemysłowej nanoproszkowych materiałów krzemionkowych i krzemionkowo-tytanowych przeznaczonych do zastosowań high-tech

A

Uruchomienie produkcji nanosfer krzemionkowych do zastosowania jako nanonapełniaczy do kompozytów polimerowych

B

Opracowanie technologii nanomateriałów krzemionkowo-tytanowych o zróżnicowanej powierzchni właściwej z zaprojektowanym centrum katalitycznym

DLACZEGO ?

- **Dochody ze sprzedaży licencji i przeznaczenie części środków na dalsze badania**
- **Zapewnienie end-userom szerokiego dostępu do nowoczesnych nanomateriałów**
- **Rozszerzenie asortymentu oferowanych wyrobów**
- **Wykorzystanie i rozwój wiedzy i doświadczenia w zakresie chemii krzemu zwłaszcza w synergii z procesem zol-żelowym.**

Główne ograniczenia w 2008 r. :

- **Brak lub przestarzała aparatura badawcza**
- **Zwiększenie masy krytycznej zespołów badawczych realizujących prace oraz nakładów na badania**
- **Brak środków na finansowanie pełnej ochrony patentowej: patenty europejskie lub światowe**

Obecnie:

- **Zakupiona nowoczesna aparatura badawcza**
- **Środki na badania z IniTech I oraz POIG**
- **Powiększone zespoły badawcze**
- **Możliwość uzyskania środków na patenty europejskie**

Kierunki zastosowań nanomateriałów krzemionkowych i krzemionkowo-tytanowych

Siłą napędową w procesie szybkiego powiększania skali i komercjalizacji wyników stanowi kierunek nanonapełniaczy stosowanych w większej skali niż katalizatory. Jednocześnie wprowadzenie dodatków o wymiarach cząstek w nanoskali umożliwia istotną zmianę właściwości fizycznych i przetwórczych kompozytów polimerowych i farb w porównaniu do tradycyjnych materiałów.

Metody otrzymywania nanokrzemionek

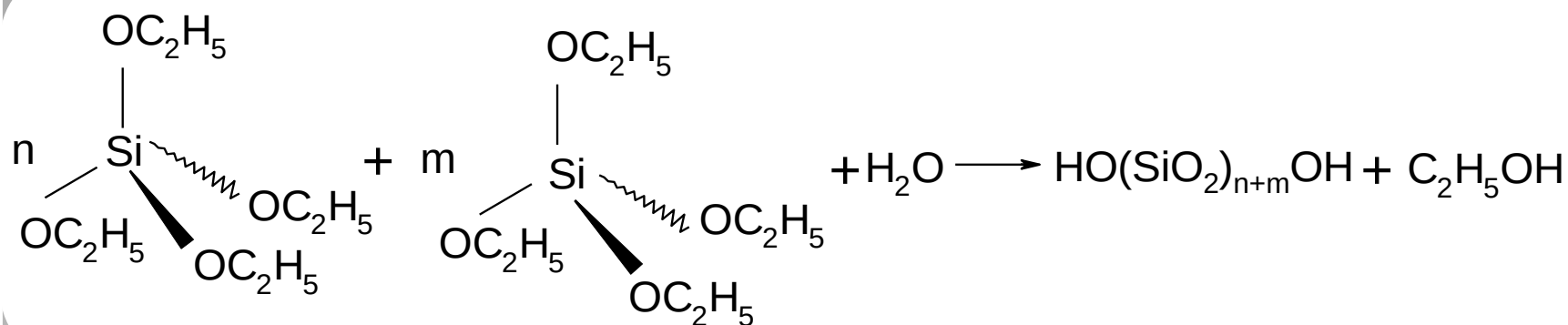
- **piroliza tetraalkoksylanu lub tertrachlorosilanu prowadząca do otrzymania sproszkowanej nanokrzemionki¹ o nieregularnym kształcie i wielkości cząstek**
Cechy szczególne:
silna agregacja cząstek
wydzielenie frakcji o jednorodnej wielkości cząstek jest bardzo pracochłonne
- **strącanie krzemionki w środowisku kwaśnym z roztworu krzemianu sodowego²**
Cechy szczególne:
duży rozrzut wielkości cząstek
- **metoda zol-żel³**
Cechy szczególne:
najszersze możliwości syntezy nanomateriałów krzemionkowych także funkcjonalizowanych i domieszkowanych atomami metali

1. V.M.Gunko, I.F.Mirnyuk i inni, *J. Colloid and Interface Sci*, 2005, 289, 427-445.

2. P.K.Jal, M.Sudarshan i inni, *Colloids and Surfaces Part A*, 2004, 240, 173-178.

3. "Handbook of Sol-Gel Science and Technology", 2005, Kluwer Academic Publishers, wyd. Sumio Sakka.

Technologia nanokrzemionek sferycznych proces zol-żelowy

Opracowany proces zol-żel pozwala otrzymać nanoproszki złożone z czystych lub mieszanych tlenków metali, których właściwości można modelować poprzez odpowiedni dobór składu prekursorów.

Właściwości nanocząstek krzemionkowych:

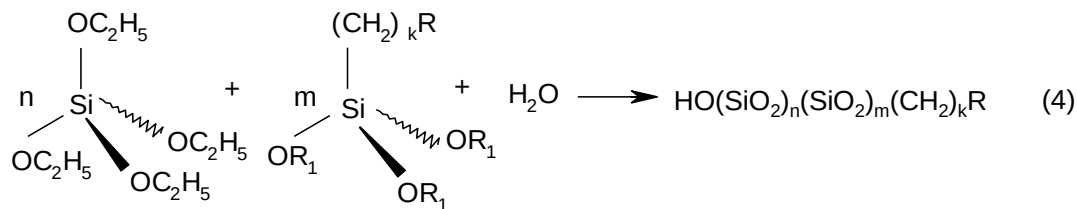
- ✓ założony jednorodny rozkład wielkości ziaren kulistych,
- ✓ określona powierzchnia właściwa,
- ✓ wybrany rodzaj i określona zawartość grup funkcyjnych.

1. Patent nr 198188: „Sposób wytwarzania nanoproszków krzemionkowych także funkcjonalizowanych” (2008)
2. Patent nr 204519: „Sposób wytwarzania nanoproszków krzemowo-tytanowych” (2010)

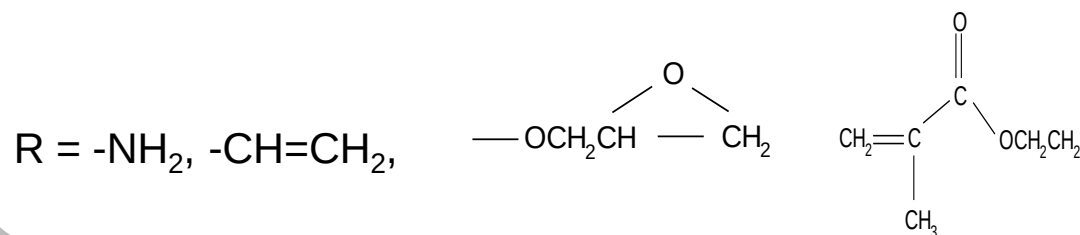

Nanokrzemionki sferyczne

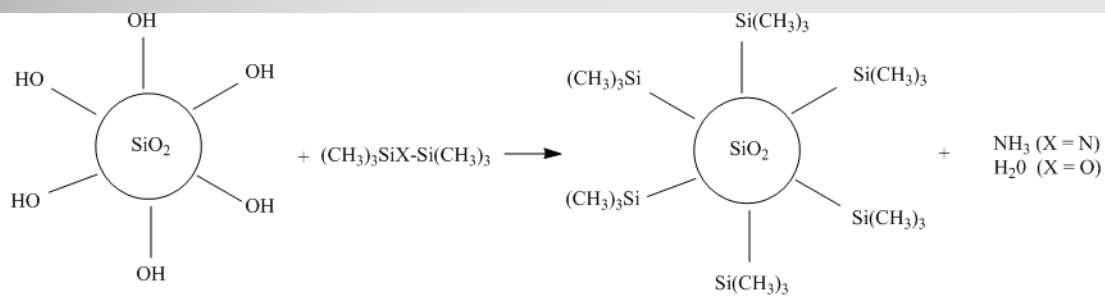
funkcjonalizacja

⇒ grupy funkcyjne umożliwiają trwałe wbudowanie w ośnowę polimerową

hydrofobizacja

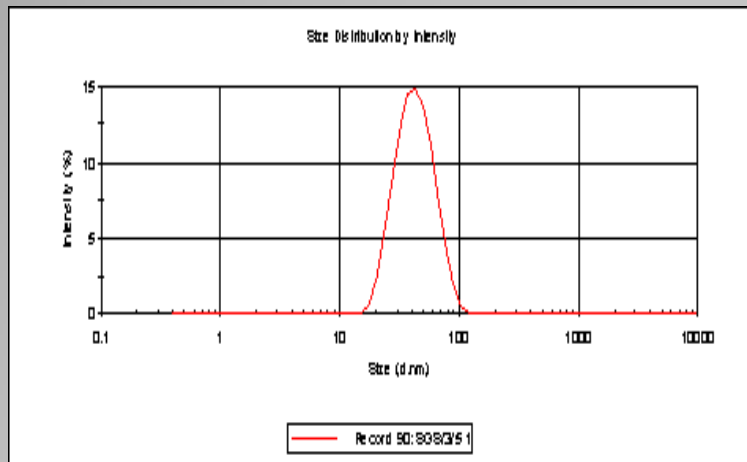
⇒ mniejsza tendencja do aglomeracji

⇒ lepsze zdyspergowanie w środowisku niewodnym

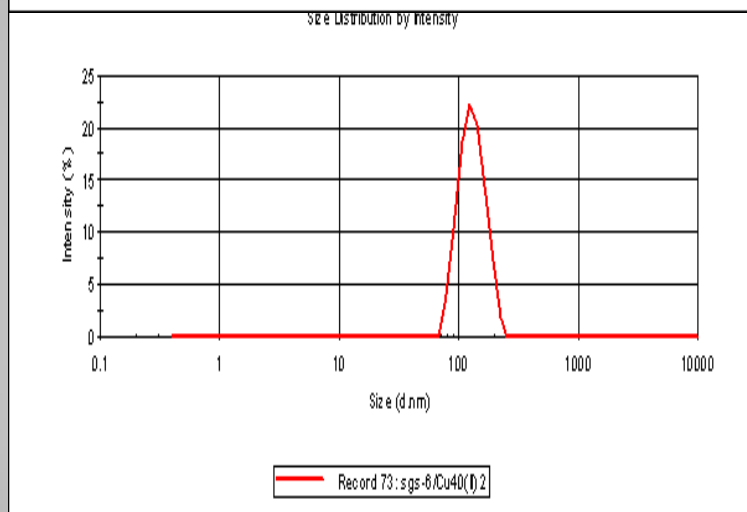
X = O, NH

Nanokrzymionki sferyczne

rozkład wielkości cząstek

średnia wielkość cząstek 40 nm

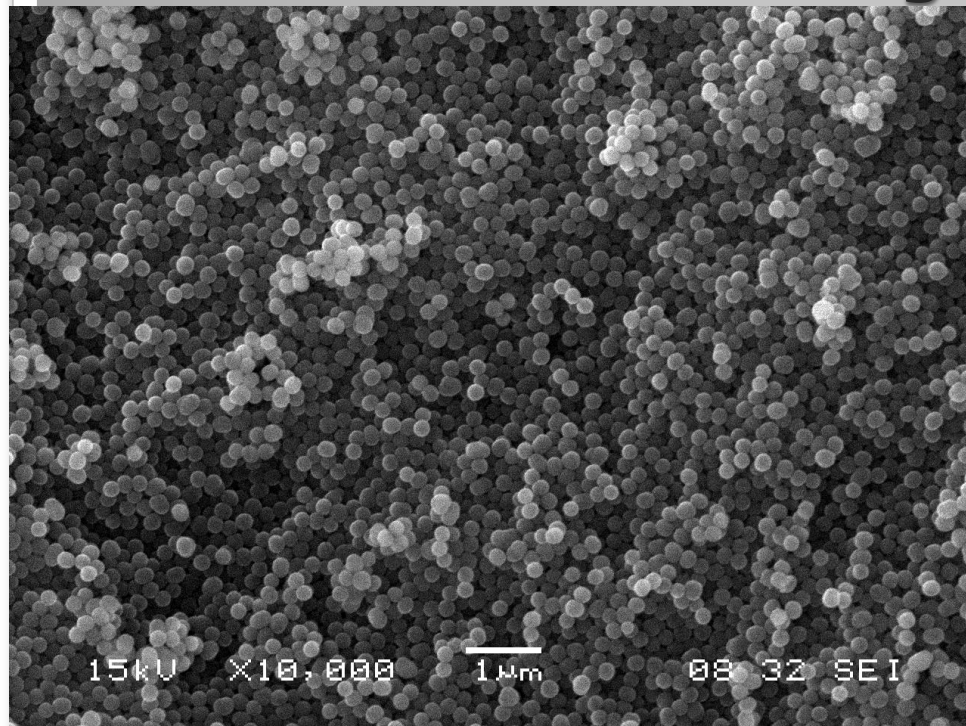

średnia wielkość cząstek 132 nm

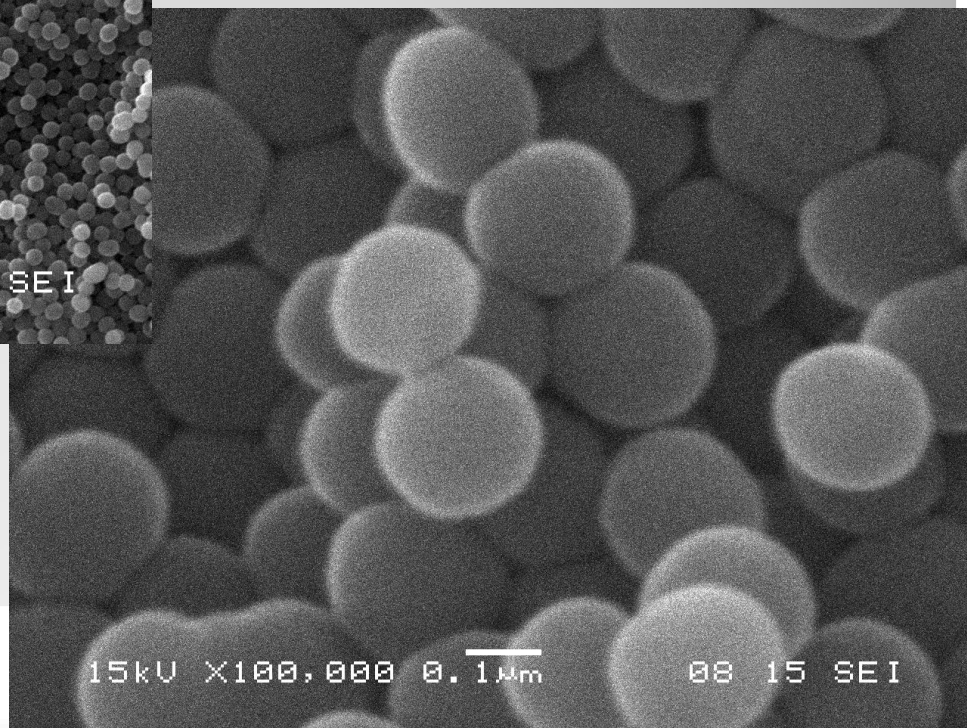
Zetasizer Nano ZS, Malvern

Nanokrzymionki sferyczne

mikrofotografie SEM

x 10 000

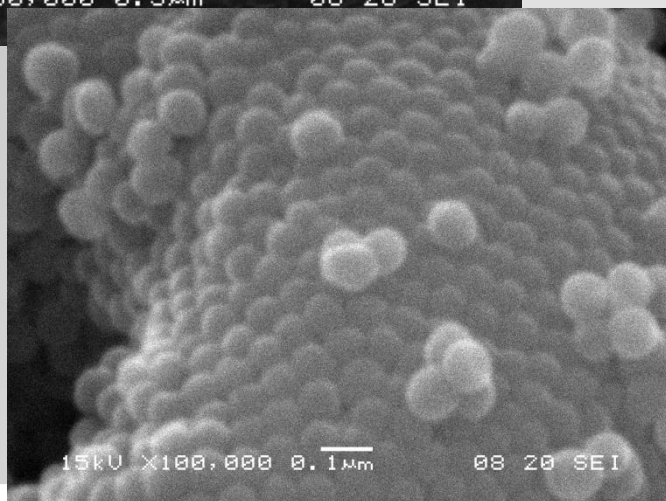
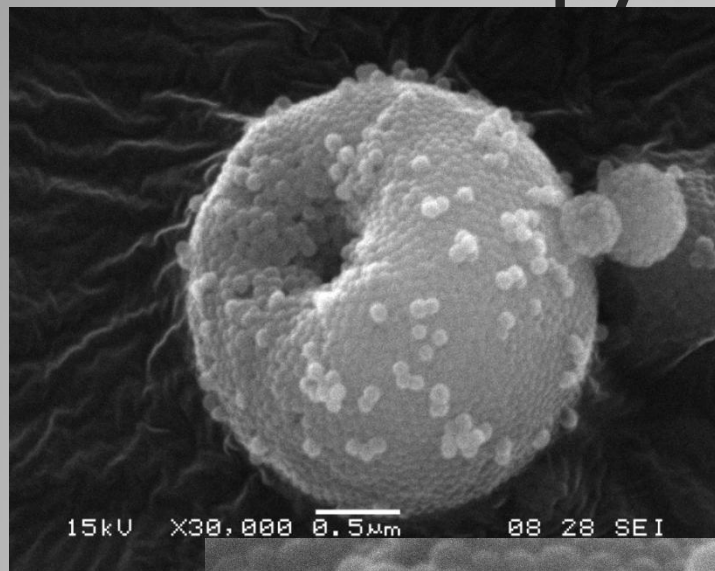

x 100 000

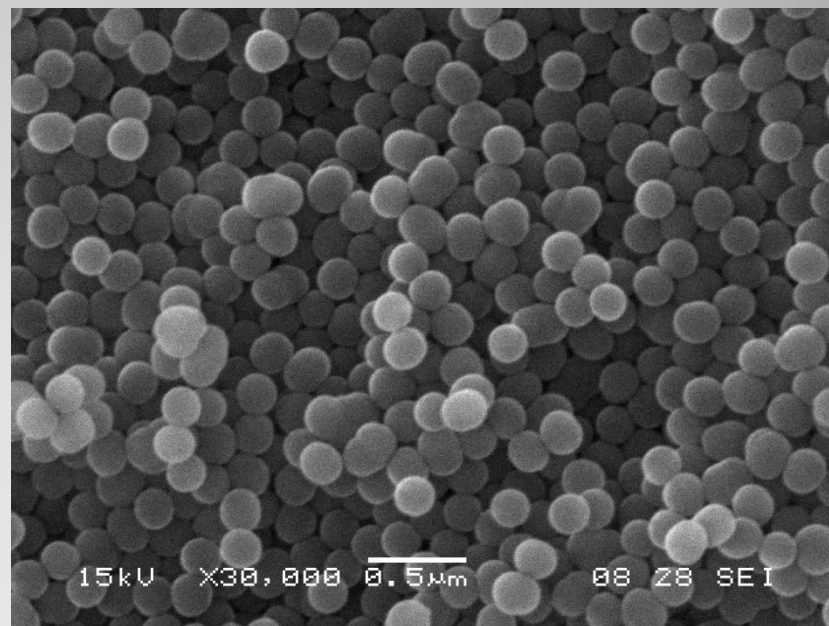

Nanokrzemionki sferyczne

wpływ sposobu suszenia

**Zol nanosfer suszony
w suszarce rozpyłowej**

**Zol nanosfer suszony w suszarce
z cyrkulacją powietrza**

Nanokrzemionki sferyczne

jako nanonapełniacze

Nanokrzemionka sferyczna

Zol nanokrzemionkowy

**Nanokompozyt PVC
otrzymywany w procesie
polimeryzacji suspensyjnej**

**Inne procesy polimeryzacji
z udziałem zolu
nanokrzemionkowego**

Nanoproszek krzemionkowy

**Nanokompozyty polimerowe
otrzymywane w procesie
reaktywnego wytłaczania
PA, PP, PE, PC, PET**

**Inne procesy przetwórstwa
lub polimeryzacji
z udziałem nanoproszku
krzemionkowego**

Nanokrzemionki sferyczne

jako nanonapełniacze

- **homogeniczne rozłożenie w osnowie polimerowej**
  - **wprowadzenie nanoproszku krzemionkowego w procesie polimeryzacji**
  - **możliwość stosowania nanoproszku krzemionkowego w postaci zolu**
  - **wprowadzenie nanoproszku krzemionkowego w procesie reaktywnego wytłaczania**
  - **poprawa właściwości mechanicznych przy dodatku w ilości 0,25 do 1 % wag. do osnowy polimerowej z polimeru pierwotnego oraz recyklatu: PET, PC; PA; PP; PE; PVC**
- Zgłoszenie patentowe nr P-384835: „Sposób polimeryzacji chlorku winylu w obecności nanonapełniacza” (2008).
- Zgłoszenie patentowe nr P-388960: „Sposób polimeryzacji chlorku winylu w obecności nanonapełniacza” - zgłoszony także w trybie PCT jako patent europejski (2009).
- Zgłoszenie patentowe nr P - 385 297: "Kompozyt poliamidu z nanonapełniaczem proszkowym"(2008).
- Zgłoszenie patentowe nr P - 389 434: "Kompozyt poli(tereftalanu etylenu) z nanonapełniaczem proszkowym"(2009).

Nanokrzemionki sferyczne powiększenie skali

Przeprowadzenie syntez w skali wielkolaboratoryjnej (V25 I) i pilotowej (V200 I) było niezbędne nie tylko w celu zbadania powtarzalności procesu w powiększonej skali oraz dokonania ewentualnych korekt lecz również w celu określenia wpływu następujących czynników:

- dobór surowców i rozpuszczalników pod względem ich jakości, dostępności w dużej skali, ceny,**
- wpływ parametrów procesu takich jak pH, temperatura, szybkość mieszania, zawrót rozpuszczalników na powtarzalność właściwości,**
- dobór aparatury pod względem materiału z którego wykonany jest reaktor, kontrola temperatury,**
- metody kontroli jakości, zwłaszcza pomiar wielkości cząstek,**
- optymalizacja procesu suszenia.**

Nanokrzemionki sferyczne

Zakład Chemiczny SILIKONY POLSKIE Sp z o.o Nowa Sarzyna
próby w skali pilotowej: wykonano 9 szarż

Widok ogólny instalacji do syntezy nanokrzemionek w procesie zol-żel wyposażonej w reaktor emaliowany V-200 litrów

Węzeł dozujący instalacji wyposażonej w reaktor emaliowany V-200 litrów

Nanokrzymionki sferyczne

Zakład Chemiczny SILIKONY POLSKIE Sp z o.o NowaSarżyna

**Widok ogólny instalacji do syntezy nanokrzymionek w procesie zol-żel wyposażonej
w reaktor emaliowany V-1000 litrów**

NANOTECHNOLOGIA PL, 14 września 2010, Warszawa

Nanokompozyt PVC

Anwil S.A. Zakłady SPOLANA, Neratovice, Rep. Czeska
próby w skali 1/2 technicznej

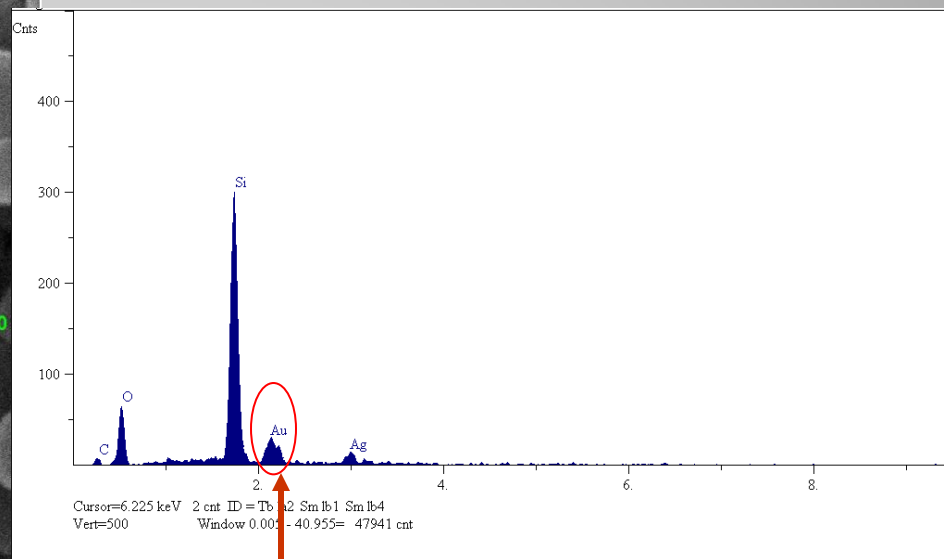
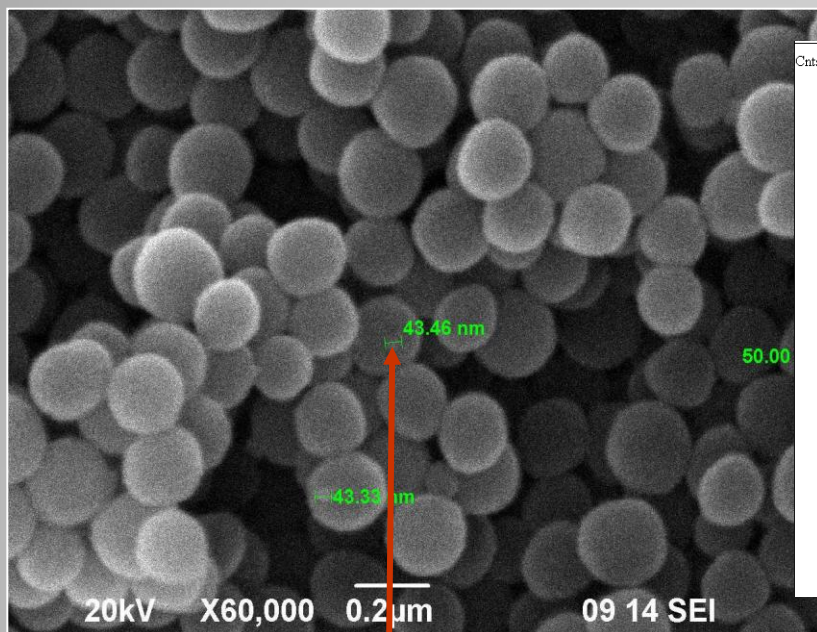
- **Wyprodukowano ok. 1000 kg nanokompozytu PVC z zolem nanokrzemionkowym dodawanym w procesie polimerycji VC**
- **Badania u producentów wyrobów PVC:**
ERGIS, Wąbrzeźno
Deceuninck Polska, Jasin k/Swarzędza

Nanokrzemionki sferyczne

immobilizacja nanocząstek srebra

SEM

EDS

nanocząstka srebra

SGS – Ag 2/3, JEOL typu JSM 6490 LV,
powiększenie x 60 000

Pik pochodzący od srebra dla badanej
próbki

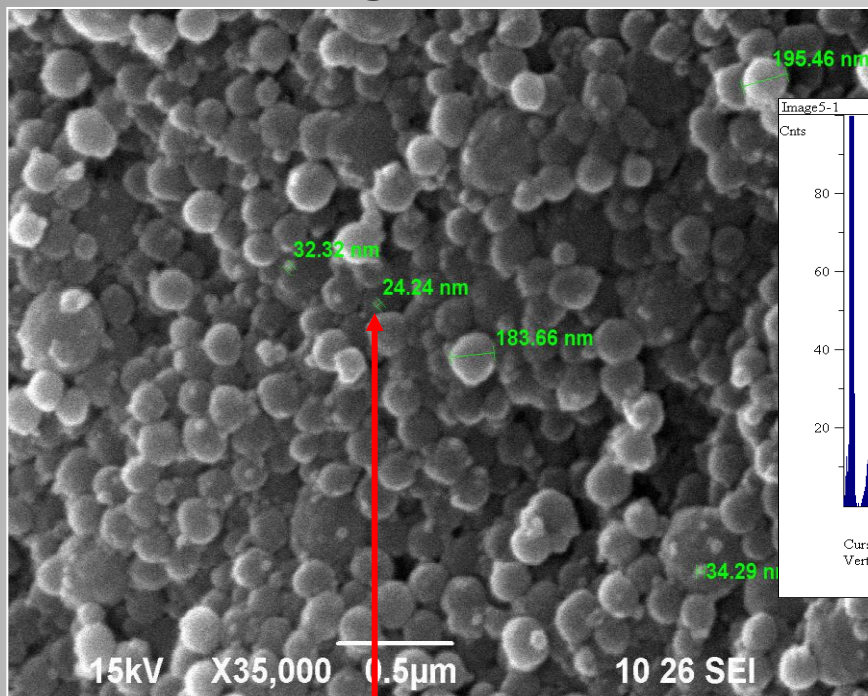
Zgłoszenie patentowe nr P-390296: „Sposób wytwarzania nanoproszków krzemionkowych o właściwościach biobójczych, zwłaszcza do kompozytów polimerowych” (2010)

NANOTECHNOLOGIA PL, 14 września 2010, Warszawa

Nanokrzemionki sferyczne

immobilizacja nanocząstek miedzi

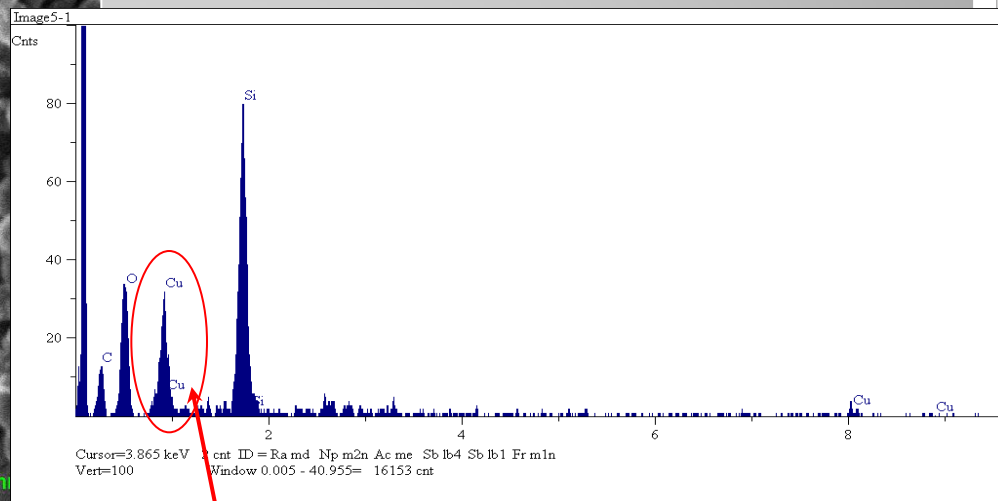
SEM

nanocząstka miedzi

SGS -6/Cu XVII, JEOL typu JSM 6490 LV,
powiększenie x 35 000

EDS

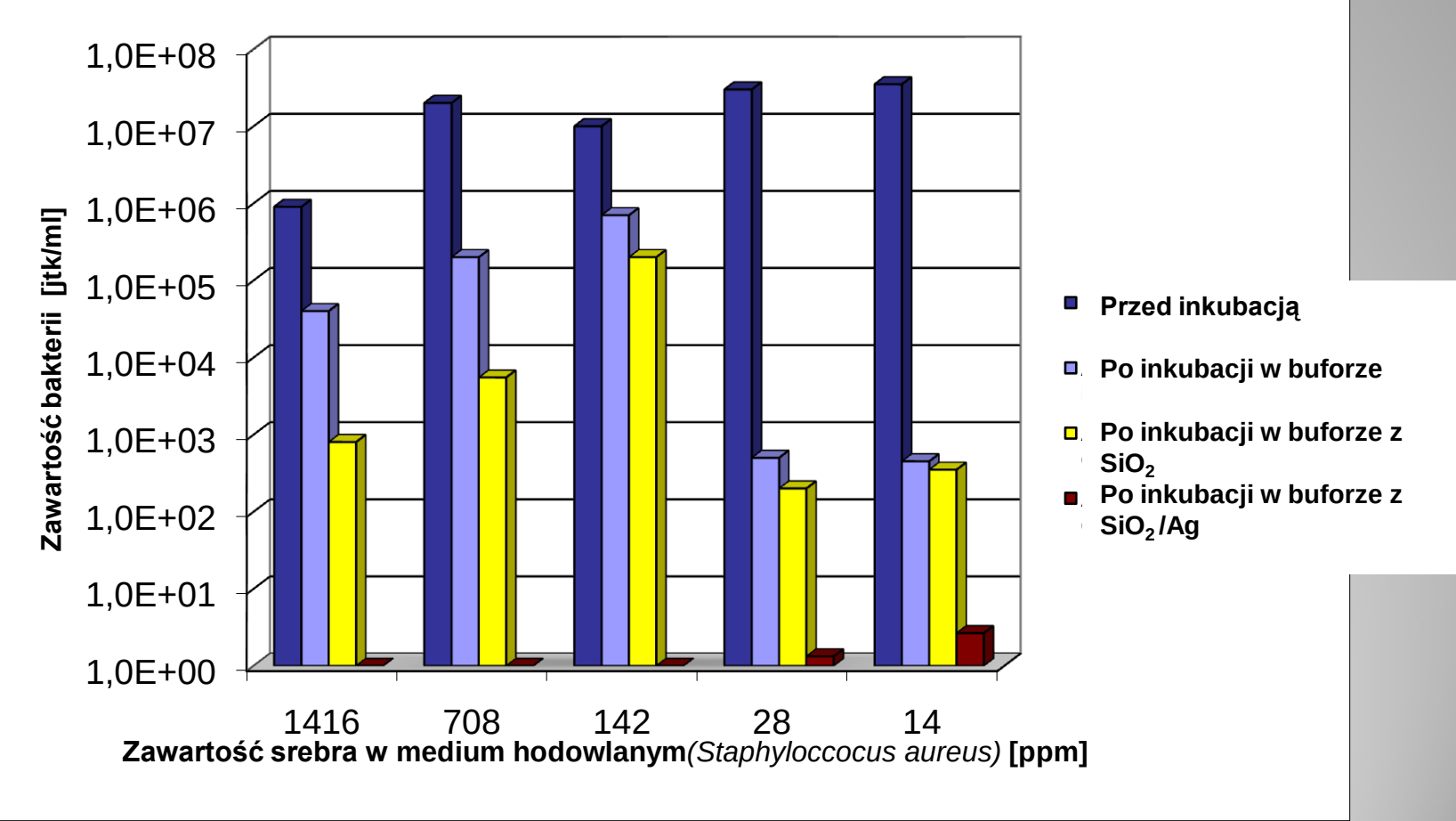
Pik pochodzący od miedzi dla
badanej próbki

Zgłoszenie patentowe nr P-391169: „Sposób wytwarzania nanoproszków krzemionkowych o właściwościach biobójczych, zwłaszcza do kompozytów polimerowych” (2010)

NANOTECHNOLOGIA PL, 14 września 2010, Warszawa

Nanokrzemionki sferyczne

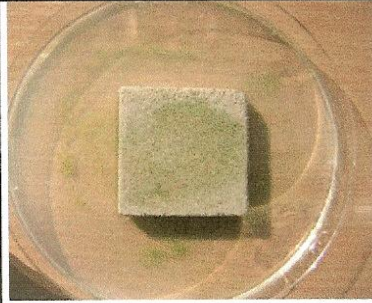
Aktywność biobójcza srebra , bufor PBS, 48 godzinna inkubacja

Nanokrzemionki sferyczne

Aktywność glonobójcza miedzi, bufor PBS, 48 godzinna inkubacja

Próbka	Intensywność wzrostu skala ocen od 0 do 6	Fotografia
F Cu 0,1	2	
F Cu 0,5	0	
N	5	

Podsumowanie i dalsze prace

- ☐ **Badania nad optymalizacją procesu syntezy nanomateriałów krzemionkowych oraz prace rozwojowe nad powiększeniem skali wraz z syntezami w skali pilotowej umożliwiły opracowanie oryginalnych, chronionych patentami technologii nanomateriałów krzemionkowych.**
- ☐ **Znaczący postęp prac nad powiększeniem skali syntez oraz uzyskanie pozytywnych wyników aplikacyjnych umożliwił kontynuację tych prac w kierunku otrzymywania nanonapełniaczy krzemionkowych zawierających immobilizowane nanosrebro i posiadających właściwości biobójcze.**
- ☐ **Obecnie prowadzone są badania nad nanokompozytami o właściwościach przeciwbakteryjnych, a jednocześnie przyjaznych dla człowieka, przeznaczonymi do produkcji wyrobów użytkowych o podwyższonych parametrach higienicznych.**
- ☐ **Ponadto wyniki prac zostaną wykorzystane do opracowania nanokompozytowych spoiw polimerycznych do proszków magnetycznych oraz zalew elektroizolacyjnych w ramach projektu strategicznego**

Podziękowania

Badania nad syntezą

techn Krystyna Cyruchin
mgr Blanka Kępska
mgr Anna Pytel
mgr Magdalena Wenda

Badania metodą SEM i EDS

mgr Anna Plewka
dr Aneta Łukomska

Badania nad nanokompozytami

doc. dr hab. inż. Regina Jeziórska z Zespołem
dr Maria Obłój-Muzaj z Zespołem

Skala pilotowa

mgr inż. Magdalena Łubkowska z Zespołem z Zakładu Chemicznego Silikony Polskie Sp z o.o.

Badanie właściwości biobójczych

prof. dr hab. Zofia Żakowska z Zespołem z Politechniki Łódzkiej

Dziękuję za uwagę